

Onderzoek proef GFE hoogbouw

Zeewaardig - Julian van Deursen en Maarten Somers
8 augustus 2024

Introductie

Vanaf juli 2023 zijn Cure en de gemeente Geldrop-Mierlo gestart met een proef voor het inzamelen van Groente-, Fruit- en Etensoverblijfselen (GFE) bij enkele hoogbouw locaties. Hierbij zijn diverse communicatievormen ingezet om het scheidingsgedrag van bewoners te sturen op het scheiden van GFE.

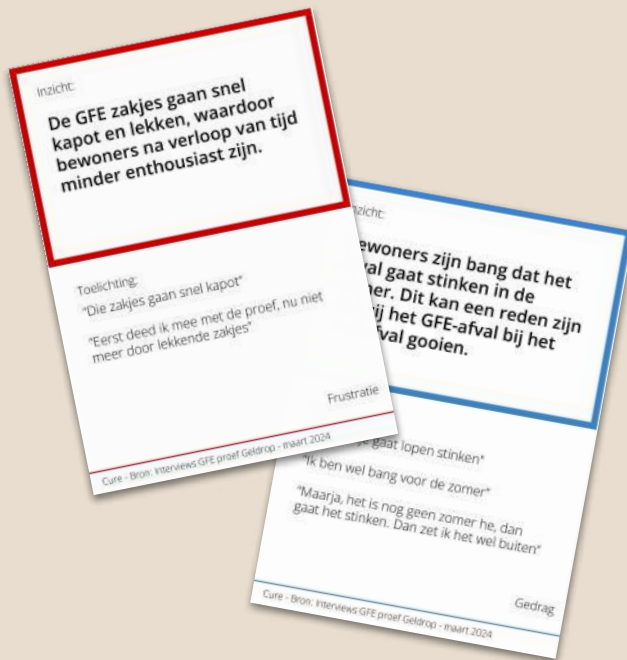
Daarnaast hebben we op verschillende momenten onderzoek gedaan naar het gedrag van betrokken bewoners en hun attitude ten opzichte van GFE scheiden en de proef. Zo hielden we een dagboekonderzoek via Whatsapp in oktober 2023 en zijn er drie evaluatiemomenten aan de hand van portiekgesprekken geweest: in december 2023, maart 2024 en juli 2024. Daarnaast is de hoeveelheid GFE in de verschillende afvalbakken maandelijks gemonitord.

In dit document beschrijven we de inzichten van het dagboekonderzoek, de portiekgesprekken en de metingen die zijn uitgevoerd en brengen op basis daarvan ons advies uit over de GFE hoogbouw proef in Geldrop-Mierlo.

Inhoud

- **Onderzoek en inzichten van de proef**
 - Tijdlijn van de onderzoeken
 - Inzichten Whatsappdagboek
 - Inzichten portiekinterviews
 - Inzichten monitoring containers
 - Communicatieproef juni
- **Conclusies**
- **Advies**

Onderzoek en inzichten van de proef

Tijdslijn van de GFE proef met onderzoek

Juli 2023

Start van de GFE proef

December 2023

Portiekgesprekken
In 6 van de 11 portieken

Juni 2024

Intensivering communicatie
op achterblijvende locaties

September-oktober 2023

Whatsapp
dagboekonderzoek

Maart 2024

Portiekgesprekken
Overige vijf portieken

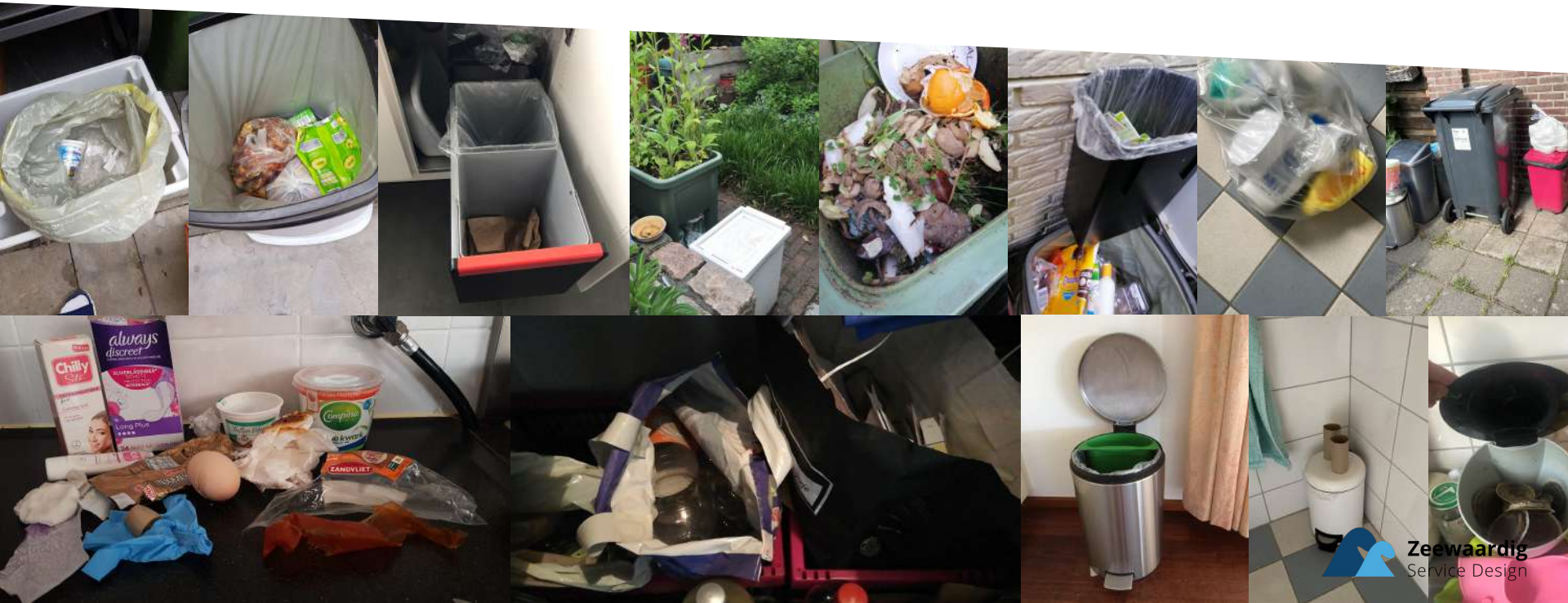
Juli 2024

Laatste evaluatieronde

Whatsapp dagboek, september 2023

26 bewoners namen deel aan het Whatsapp dagboekonderzoek. Hierbij hebben we bewoners een week lang gevraagd foto's te sturen van het afval dat zij weggooien. Om zo inzicht te krijgen in hun gewoonte en de problemen waar zij tegen aan lopen.

Inzichten: Whatsapp dagboekonderzoek [1/2]

Doel van de gesprekken:

Met het Whatsapp dagboekonderzoek achterhalen wij hoe het verzamelen van het GFE afval in de hoogbouw wordt ervaren. Omdat niet alle bewoners via Whatsapp konden deelnemen hebben we ook bewoners telefonisch gesproken gedurende een interview.

Aanpak:

We hebben 16 bewoners telefonisch gesproken en 9 bewoners via het Whatsapp dagboekonderderzoek.

Inzichten:

In dit onderzoek hebben we inzicht verkregen in hoe bewoners kijken naar geur, vliegjes, de zakjes en waarom ze wel of niet blij zijn met het GFE scheiden op deze manier. Op de volgende pagina lichten we een aantal thema's toe.

Inzichten: Whatsapp dagboekonderzoek [2/2]

Het Whatsapp dagboekonderzoek naar de GFE-scheiding in hoogbouw toonde aan dat bewoners:

- last hebben van **fruitvliegjes** en **stankoverlast**, wat hen ontmoedigt om GFE-afval op de juiste manier te scheiden.
- problemen ervaren met de **kwaliteit** en het **gebruiksgemak** van de **GFE-zakjes**, die vaak te groot en niet stevig genoeg zijn. Oudere bewoners en mensen met lichamelijke beperkingen vinden het lastig om de zakjes goed te sluiten.
- de **extra kosten** voor het openen van de container als een **belemmering** zien.

Ondanks deze uitdagingen zijn veel van de 25 gesproken bewoners gemotiveerd om door te gaan met de proef, vooral vanwege de voordelen zoals minder restafval en kostenbesparingen. Echter, **duidelijke communicatie** en het beschikbaar stellen van de juiste middelen zijn cruciaal om bewoners betrokken te houden en de proef succesvol te maken.

Op basis van deze inzichten is er in de communicatie naar bewoners meer gefocust op de resultaten van de proef, de financiële prikkel en zijn er dichte bakjes uitgedeeld, samen met een nieuwe reeks zakjes, om mensen tegemoet te komen om mee te doen met de proef. De dichte bakjes zouden stankoverlast tegen gaan.

Portiekinterviews

In de 11 flats waar de proef loopt zijn we het afgelopen jaar op meerdere momenten langsgesgaan om met de bewoners te spreken over de proef. De volgende slides bevatten de resultaten en inzichten uit deze gesprekken.

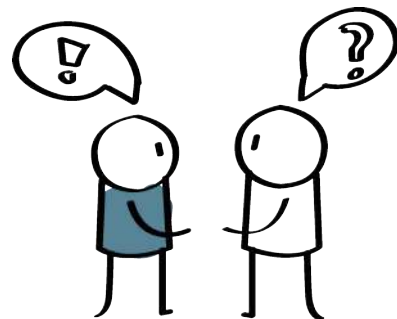

Inzichten: portiekinterviews december 2023

In december 2023 hebben we op drie momenten gesprekken gevoerd in de portieken van 6 van de 11 complexen waar de GFE proef draait. De reden hiervoor was de lage deelnemingsgraad. Tijdens de gesprekken wilden we achterhalen wat de belangrijkste drempels zijn voor bewoners om niet deel te nemen. De gesprekken voerden we o.a. samen met de gebiedsregisseurs van de gemeente Geldrop-Mierlo.

Uit deze interviews is gebleken dat bewoners verschillende uitdagingen en frustraties ervaren. Veel bewoners zien het scheiden van GFE-afval als **optioneel** en **te veel moeite**, vooral omdat ze al veel ander afval scheiden. Daarnaast horen we van bewoners dat er eerder 'pilots' zijn geweest in hun straten waar vervolgens niks mee is gedaan. Daardoor hebben bewoners **geen vertrouwen in de proef**.

De **kwaliteit** en het **gebruiksgemak van GFE-zakjes** zijn ook een punt van zorg, evenals de **extra kosten** die ermee gemoeid zijn. Toch zijn sommige bewoners positief over de proef vanwege de **voordelen** zoals **minder restafval** en **kostenbesparingen**. Motivatie om deel te nemen is vaak gekoppeld aan **milieubewustzijn** en de wens om een **positieve bijdrage** te leveren, maar **duidelijke communicatie** en praktische ondersteuning zijn essentieel om meer bewoners te betrekken en de proef succesvol te maken.

Inzichten: Portiekinterviews maart 2024 (1/2)

In maart 2024 zijn we langsgegaan bij de portieken die we in december hebben overgeslagen:

- Reinoutlaan 2-98
- Laan van Tolkien 228-244
- Drossaardstraat 41-81
- Ritsaartlaan 1-54

Een aantal bewoners merkte hier op dat de kosten omlaag gaan door groente-, fruit- en etensresten (GFE) te scheiden. Er is echter meer (visuele) communicatie nodig om iedereen te bereiken en te informeren over deze veranderingen. Veel bewoners vinden het goed om afval te scheiden, maar de impact van het scheiden van GFE is voor hen niet zichtbaar.

Sommige bewoners zien dat kosten omlaag gaan door GFE te scheiden

Inzicht:

Het scheiden van GFE-afval is kostenbesparend voor sommige bewoners, door dat hun vuilniszakken minder snel vol worden.

Toelichting:

"Het scheelt in restafval"

"Door het scheiden van het afval moet ik dan ook minder vuilniszakken gaan kopen"

"Zo spaar ik geld"

Motivatie:

Cure - Bronx Interviews GFE proef Getrap - maart 2024

Er is meer visuele communicatie nodig om iedereen aan te spreken

Inzicht:

Internationale mensen begrijpen niet welk afval in welke container moet. Zij hebben visuele communicatie nodig.

Toelichting:

"Tip: er staat teveel tekst op de uitnodiging van de proef, het is duidelijker met foto's en vinkjes"

"Wij doen niet mee met de proef: het is ons onduidelijk. Kunnen geen Nederlands en dus waren de kaartjes te veel tekst"

Behoeftes & wensen

Cure - Bronx Interviews GFE proef Getrap - maart 2024

Veel bewoners vinden het goed om afval te scheiden

Inzicht:

Veel bewoners vinden het scheiden van afval goed. Sommigen zeggen dat het ook geen moeite kost

Toelichting:

"GFE scheiden is een goede doel"

"Ik vind afval scheiden heel belangrijk"

"Ik ben blij met GFE scheiden: het is goed, kost minder, en het stinkt niet meer zo"

"Ik scheid mijn GFE heel snel, geen moeite"

Overig:

Cure - Bronx Interviews GFE proef Getrap - maart 2024

Plek in huis is een drempel om mee te doen aan de proef

Inzicht:

Bewoners vinden dat een aparte GFE-prullenbak teveel ruimte in beslag neemt.

Toelichting:

"Fysiek is het voor hen niet mogelijk met drie verschillende afval zaken naar beneden te gaan..."

"Ik vind de proef goed, maar ik doe niet mee, want geen ruimte voor fruitafval"

"Wij hebben de gatenbak, we zouden liever een pedaalemmer willen in plaats van een bankje op de aanrecht"

Drempel

Cure - Bronx Interviews GFE proef Getrap - maart 2024

Inzichten: Portiekinterviews maart 2024 (2/2)

Uit de gesprekken in maart komen daarnaast nog diverse belemmeringen:

- Gebrek aan ruimte in huis.
- De locatie van de containers is soms een obstakel.
- De grootte van de huishoudens heeft invloed op de hoeveelheid geproduceerd afval
- Er is angst voor stinkend GFE-afval, wat sommige mensen ertoe brengt het bij het restafval te doen.
- Bovendien neemt voor sommige bewoners het enthousiasme voor de proef af vanwege de zakjes die gebruikt worden.

Al deze factoren spelen een rol in hoe bewoners de proef ervaren en beïnvloeden hun bereidheid om deel te nemen.

Het enthousiasme over de proef gaat voor sommigen omlaag ivm de zakjes

Inzicht:
De GFE zakjes gaan snel kapot en lekken, waardoor bewoners na verloop van tijd minder enthousiast zijn.
Toelichting:
"Die zakjes gaan snel kapot"
"Eerst deed ik mee met de proef, nu niet meer door lekkende zakjes"
Frustratie
Cure - Bron: Interviews GFE proef Geldrop - maart 2024

De locatie van de containers is soms een drempel om GFE te scheiden

Inzicht:
De containers op de Ritsaartlaan en de Reinoutlaan staan op een ongelukkige locatie.
Toelichting:
"Het zou fijn zijn als de container bij het restafval staat"
"De GFE bak staat aan de andere kant van de flat, daar kom ik niet"
"Locatie van de container is niet goed. Hij staat voor de deur en dat stinkt"
Drempel
Cure - Bron: Interviews GFE proef Geldrop - maart 2024

De grootte van de huishoudens heeft impact op de hoeveelheid afval

Inzicht:
Veel huishoudens bestaan uit 1 of 2 (oudere) mensen en hebben daardoor weinig afval.
Toelichting:
"Gooien het GFE afval niet vaak in het container (niet elke week) - misschien een keer in 14 dagen (voor sommige 30+ dagen)"
Gedrag
Cure - Bron: Interviews GFE proef Geldrop - maart 2024

Er is angst voor stinkend GFE afval, wat mensen drijft om het bij rest te doen

Inzicht:
Bewoners zijn bang dat het afval gaat stinken in de zomer. Dit kan een reden zijn dat zij het GFE-afval bij het restafval gooien.
Toelichting:
"Emmertje gaat lopen stinken"
"Ik ben wel bang voor de zomer"
"Maarja, het is nog geen zomer he, dan gaat het stinken. Dan zet ik het wel buiten"
Gedrag
Cure - Bron: Interviews GFE proef Geldrop - maart 2024

Inzichten: Portiekinterviews juli 2024

Behoeftes en Wensen

- De meeste bewoners zijn **niet voor een voortzetting van de GFE-proef**. Velen nemen niet deel aan de proef en zien het nut er niet van in.
- **Bewoners willen praktische oplossingen** voor het scheiden van GFE. Ze klagen over de zakjes die lekken en suggereren kleinere, op maat gemaakte bakjes in verschillende kleuren.
- Er is **behoefte aan meer en betere communicatie** over de proef. Sommige bewoners waren niet op de hoogte van de proef, mede door taalbarrières. Suggestie van bewoners is dat Informatieavonden nuttig zouden zijn geweest.

Drempels

- Bewoners **willen geen extra tijd of moeite besteden aan het scheiden** van GFE. Ze geven aan dat het te veel tijd kost of dat ze hun GFE-afval elders weggooien.
- Bewoners ervaren beperkingen in het scheiden van GFE-afval. Sommigen hebben **weinig GFE-afval** door eetgewoonten, of scheiden het afval niet omdat ze geen fruit eten.

Frustraties

- Veel bewoners hebben negatieve ervaringen met het scheiden van GFE. Ze **klagen** over de hoeveelheid afval, de **extra prullenbakken** in huis, en de **overlast van vliegen**.
- Bewoners ervaren praktische problemen met het scheiden van GFE. Ze vinden het vies, **het kost extra tijd en moeite**.

Monitoring van de GFE containers

Maandelijks werden de GFE containers gemonitord op gewicht, vervuiling en vullingsgraad tijdens de proefperiode. Op de volgende pagina's lichten we deze data en daaropvolgende inzichten toe.

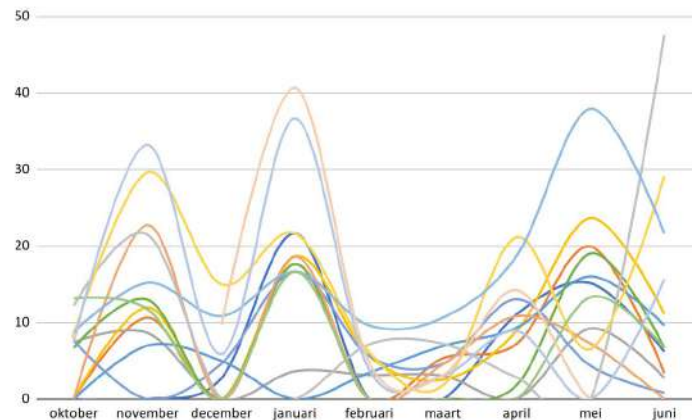

Inzichten monitoring

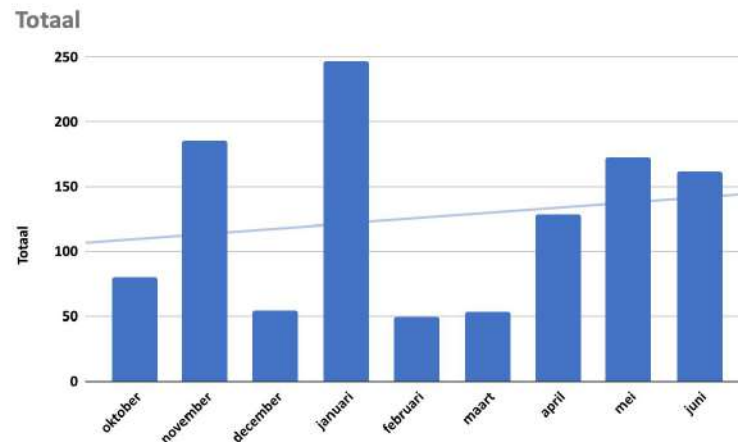
Vanaf oktober 2023 is er maandelijks gemonitord hoeveel GFE afval er is opgehaald bij de flats. Deze data is beschikbaar per flat. Elke meting bevat het gewicht in afval van de eerste week van de maand.

Rechts staat een grafiek met de data van alle portieken die bij de proef zijn betrokken, vanaf oktober 2023 tot juni 2024. Pieken in de hoeveelheid afval zijn zichtbaar in november en januari. En een kleinere piek in april en mei.

Op de volgende pagina lichten we de data verder toe.

Deze grafiek geeft alle containers weer en hoeveel kg ze bevatten tijdens de monitoringen.

Deze grafiek geeft het totale gewicht per monitoring weer. Er is een licht stijgende trendlijn te zien.

Inzichten monitoring

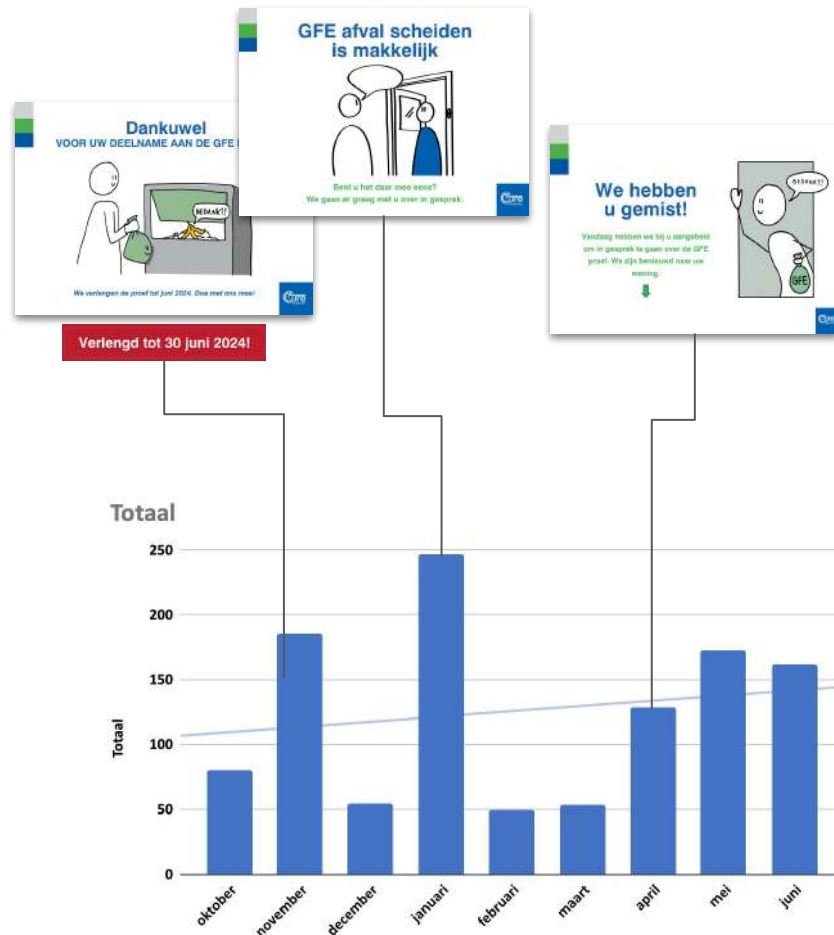
We zien dat deze pieken samenvallen met momenten dat er (meer) communicatie was over de GFE proef:

- In oktober was het Whatsappdagboek en een sticker op de containers met dat de proef is verlengt.
- In december zijn we langs de portieken gegaan voor interviews en hebben we kaartjes in de bus gedaan om dit te laten weten.
- In maart zijn we wederom langs gegaan voor interviews, inclusief ansichtkaartjes.

Mei en juni zijn hierin uniek: voorafgaand aan deze maanden is geen extra communicatie geweest. We zien wel in de data van Cure dat met name in juni meer vervuiling was door plastic en tuinafval.

We kunnen concluderen dat voor deze vroege fase van de GFE proef, het eerste jaar, intensieve communicatie de participatie verhoogt.

Ook zien we dat door het jaar heen de trendlijn wel toeneemt, maar helaas niet veel. De getallen per portiek blijven helaas erg laag, met in januari de hoogste cijfers: in deze maand waren de containers nog steeds maar maximaal half gevuld..

Communicatie proef juni

Omdat we in de metingen zagen dat communicatie een impact heeft op de participatie is er geprobeerd om intensiever te communiceren op de locaties waar de deelnamegraad lager lag.

Communicatie proef juni

Met wekelijkse posters is ingespeeld op vragen en drempels die naar voren kwamen uit de portiekinterviews.

We communiceerden over:

- Wat GFE afval is
- Wat er mee wordt gedaan
- Wat het oplevert

Om zo te proberen de deelnemersgraag om hoog te krijgen.

Ook zijn we in juli een laatste keer langs de deuren gegaan om de proef te evalueren: weten mensen van de proef, zijn ze er enthousiast over en willen ze dat de containers blijven? Of mag het allemaal zo in de prullenbak?

De inzichten deelden we eerder al in dit document.

Conclusies en advies

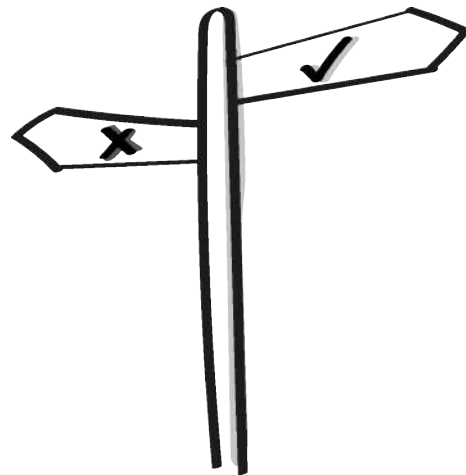
Bewoners van de hoogbouw scheiden op deze manier onvoldoende GFE afval.

Een groot aantal bewoners doet niet mee aan de proef en is ook niet van plan om deel te nemen. Ze zien het scheiden van GFE-afval als optioneel en te veel moeite, vooral omdat ze al veel ander afval scheiden.

Andere redenen zijn de overlast van fruitvliegjes en stank, de kwaliteit van de zakjes en het idee dat het meer geld zou kosten.

Dit is mogelijk een gevolg van de 'vrije keuze' die is gegeven om mee te doen, in plaats van dat het een opgelegde verplichting is.

We zien dat de mensen die wel open staan voor verandering overgehaald kunnen worden met de nodige communicatie, maar ook daarmee bereiken we nog niet de beoogde impact.

Advies: onderzoek andere manieren van GFE scheiden voor de hoogbouw in Geldrop-Mierlo

Het is niet gelukt om in een jaar de bewoners van de portieken die betrokken waren bij de proef mee te krijgen. Dit ondanks diverse en intensieve communicatievormen en gesprekken met bewoners.

Wel zagen we een lichte stijgende lijn, maar deze stijging is in onze ogen onvoldoende om de proef een succes te noemen.

Om de bewoners in de hoogbouw hun GFE gescheiden aan te bieden zal er een andere methode moeten worden onderzocht die dichter bij de situatie van de bewoners ligt. En zelfs dan zal in de eerste periode intensieve communicatie en samenwerking met inwoners nodig zijn.

Het kan interessant zijn om in co-creatie te onderzoeken welke methoden wel effectief zouden zijn volgens hoogbouw bewoners in Geldrop-Mierlo.

Over Zeewaardig & Het Team

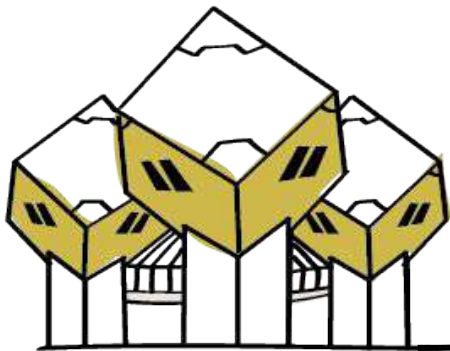

Zeewaardig de veilige haven uit

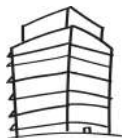
Zeewaardig is een Rotterdamse en Eindhovense social design studio. We zijn een team van ontwerpende aanpakkers met een maatschappelijke drive om de wereld een stukje beter, mooier, duurzamer en gebruiksvriendelijker te maken.

Wij geloven erin dat er in iedereen een creatieve en nieuwsgierige ontwerper schuilt. De basis van ons werk bestaat er dan ook uit om mensen (gebruikers, betrokkenen, bewoners, professionals, noem maar op) een actieve plek te geven in het ontwerpproces. Door ze zelf te laten onderzoeken, ideeën bedenken en concepten uit te werken, daar waar nodig ondersteund door de ervaren ontwerpers van Zeewaardig.

De afgelopen jaren werkten Zeewaardig aan diverse afval-vraagstukken in Geldrop-Mierlo, Eindhoven en Valkenswaard als [social design partner van CURE](#) en in opdracht van De Gemeente Den Haag.

Onze opdrachtgevers

Organisatie verandering in publieke organisaties

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Gemeente
Rotterdam

Provincie
Noord-Brabant

Samenwerken met inwoners

Logius
Ministerie van Buitenlandse Zaken en
Koninkrijkrelaties

Ministerie van Sociale Zaken en
Woningbouw

EINDHOVEN

havensteder
sterk in samen

Goldrop-Mierla

GEMEENTE TILBURG

Toegankelijk onderwijs en cultuur

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Een duurzamere wereld

Gemeente
Rotterdam

Den Haag

Goldrop-Mierla

Zeewaardig | Het Team

We zijn strategisch service designers:

Bjørn
van Raaij

Esmee
Mankers

Adinda
de Lange

Renate
Hilhorst

Maarten
Somers

Wies
van Nifterik

Julian
van Deursen

Maureen
Sanchez de Boevé

Contactgegevens

Vragen? We zijn te bereiken:

Maarten Somers

maarten@zeewaardig.com

06 - 13 91 84 92

Julian van Deursen

julian@zeewaardig.com

06 14 28 17 56

